1847.

VLISSINGSCHE COURANT

Maandag 14 Junij.

De uitgave dezer Courant geschiedt geregeld driemaal per week. De prijs van het abonnement is voor drie maanden f 2,25, en franco per post f 2,50. Advertentien worden geplaatst à 20 Ct. de regel, uitgezonderd Huwelijks-, Geboorte- en Doodbekendmakingen, waarvan de prijs van 1 tot 6 regels f 1,20 is, en voor elken regel daarboven 20 Ct., behalve 35 Ct. zegelregt voor iedere plaatsing. Men abonneert zich bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren in het Rijk. Brieven franco.

NIEUWSTIJDINGEN.

DUITSCHLAND.

CARLSRUHE, den 8. Junij. Heden waren [illegible] markt nieuwe aardappelen ten verkoop aangeboden, welke, na gehouden onderzoek, bleken volkomen goed en gezond te zijn. Naar het schijnt, valt er dit jaar aan eene ziekte der aardappelen niet te denken, en de waarnemingen van bekwame landlieden bevestigen, *dat de aardappelen-ziekte geheel is uitgeroeid.*

— Dezer dagen is het groote vlek Mehren, bij Daun, tot op weinige huizen na, eene roof der vlammen geworden. Men zegt, dat meer dan de helft der gebouwen, en daaronder die der armere klassen, niet verzekerd zijn. Twee menschen hebben bij deze beklagelijke ramp het leven verloren. De oorzaak van dezen brand moet alweder een tabakspijp geweest zijn.

ENGELAND.

— De koortsen nemen op verscheidene plaatsen in Ierland op eene schrikbarende wijze toe. Vooral is zulks het geval te Kilkenny, Ballyshannon, Monaghan, enz. De *Londonderry Standard* berigt, dat vijf geestelijken binnen weinige dagen als slagtoffers van de koortsen zijn gevallen, en de *Cork Examiner* zegt, dat het aantal sterfgevallen te Cork sinds den laatsten herfst zoo talrijk is geweest, dat een kerkhof niet minder dan 10,000 lijken heeft ontvangen.

— Dezer dagen wedde een sterk jongeling om 1000 p. s., dat hij aan de regterhand een gewigt van 1200 pond zoude dragen en dan nog met rood krijt zijn naam en voornaam voluit op den muur zoude schrijven. Reeds had hij negen letters (van de 25, die zijnen naam uitmaakten) geschreven, toen hij in-een zonk, en weinige minuten later stierf. De ongelukkige had verscheidene aders in het lijf gebarsten. Een gezelschap van 53 personen woonde dit ontzettende schouwspel bij.

NEDERLANDEN.

† 's GRAVENHAGE, den 12. Junij. Allerwege in den omtrek dezer residentie staat de oogst, voornamelijk der aardappelen, voortreffelijk en is er eene zoodanigen overvloed derzelve gepoot, dat men algemeen verzekert dezelve dit jaar steeds voor *f* 1.50 het Ned. mud te zullen kunnen koopen. — Hier ter stede ('s Hage) verkoopt men de vijfkop nieuwe aardappelen reeds voor 40 cents.

† — In deze residentie baart de voorgenomen verhooging van 20 opcenten op de personele belasting ter vervanging der belasting op het gemaal van de rogge algemeen misnoegen; men zou er vrede mede hebben indien men de nijvere burgerstanden, die alreeds zoo vreeselijk door allerlei belastingen worden gedrukt, hadde gespaard, en in steden zoosals 's Hage, Rotterdam en Amsterdam alleen slechts op diegenen welke *f* 150 personele belasting opbrengen, deze vreeselijke verhooging hadde toegepast. Men spreekt dan ook van een aantal petitien, welke *tegen* deze verhooging bij de Tweede Kamer zullen worden ingediend en wij noodigen de gansche natie uit daaraan deel te nemen.

† — Men hoopt algemeen dat bij de eerstdaags plaats hebbende verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal ditmaal door de Provinciale Staten van Zuid-Holland en Groningen de Heeren *Thorbecke* en *Wichers* zullen worden gekozen, en dat insgelijks de aftredenden *P. van Akerlaken*, *Bleiswyk*, *van Namen* en *Uitwerf Sterling* ditmaal door de Provinciale Staten van Noord-Holland, welke sedert eenigen tijd herhaalde teekenen van constitutionelen vooruitgang hebben gegeven, NIET zullen worden herkozen, maar dat hunne plaatsen, daarentegen door waarlijk onafhankelijke mannen, als eenen van *Hasselt*, *Lipman*, *van Koerst*, [illegible], *Donker Curtius*, [illegible], of andere voorstanders van de herziening der grondwet mogen worden vervuld. Wij hopen dat het *Handelsblad* bij tijds hierop de aandacht van Noord-Hollands Staten zal vestigen. Ook de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* noodigen wij daartoe uit.

† — Men wil dat hier nog eene zesde nieuwe Roomsch-Katholieke kerk zal worden gebouwd, daar de Roomsch Katholieke bevolking dezer residentie met den dag toeneemt.

† — Nimmer zijn de *faillieten* hier zoo algemeen geweest als thans. Er gaat bijna geene week voorbij of er verklaren zich een aantal personen, allen tot den nijveren burgerstand behoorende, in staat van faillissement. Zou dit nog geen teeken zijn van het uitmergelende der belastingen?

VLISSINGEN, den 12. Junij. In de zitting van den Hoogen Raad, kamer van strafzaken, van Dingsdag den 8. dezer, is behandeld het beroep in cassatie, ingesteld door de uitgeefster van de *Vlissingsche Courant*, tegen een arrest van het hof in Noord-Braband, van den 14. April ll. De raadsheer Mr. *van der Velden* heeft in deze zaak rapport uitgebragt en o. a. herinnerd, dat het was ten gevolge van het arrest van den Hoogen Raad, van den 27. October 1846, dat het in hooger beroep gewezen arrest van het Hof in Zeeland in deze zaak, van den 29. Mei bevorens, wegens gebrek in den vorm, is vernietigd en de zaak naar het Hof in Noord-Braband is verwezen, om, op het bestaande appel, op nieuw te worden onderzocht en afgedaan. — Vervolgens heeft Mr. *P. L. F. Blussé* namens de requirante het beklaagde arrest bestreden en zich voor het grootste gedeelte gerefereerd tot de gronden, tegen het arrest van het Hof in Zeeland ontwikkeld. Hij heeft zijne rede in twee deelen gesplitst. In het eerste deel heeft hij kortelijk trachten aan te toonen, dat de aangehaalde bewoordingen van het beklaagde artikel niet vallen onder de toepassing noch van art. 375 C. P., noch van art. 2 der wet van 16. Mei 1829, omdat, door de telaste-legging eener bepaalde ondeugd aan de *meeste* leden van de Tweede Kamer, niet het *geheele* ligchaam (de Kamer zelve) is getroffen. In het tweede heeft de verdediger trachten aan te toonen, dat de daadzaken, door het Hof in deze als bewezen aangenomen, de gebezigde woorden, geen *vice déterminé*, geene bepaalde ondeugd uitdrukken. Hij concludeert tot vernietiging van het beklaagde arrest en ontslag van regtsvervolging. Den 15. Junij aanstaande zal de Adv.-Gen. *Deketh* in deze zaak conclusie nemen.

— Uit het Vierde District wordt ons gemeld:

« Men zegt dat de wegens pligtverzuim aangeklaagde Dominé zijne regters wil wraken, omdat er onder hen gevonden worden die in het verrigten van hun herderlijk werk niet weinig te kort schieten, en bij wie het doen van huisbezoek, het bezoeken van zieken, het houden van zomer-catechisatiën enz. veel te wenschen over laat; dat meer Predikanten in dit District zich hierin sedert jaren aan nalatigheid schuldig maken, en daarmede zonder vrees voor onaangename gevolgen voortgaan, omdat zij meenen te mogen rekenen op de voortdurende vredelievende toegeeflijkheid van hunnen kerkeraad bij gelegenheid der kerkvisitatiën, enz., enz. Dit alles, en meer nog, moge waar wezen, maar juist daarom zouden wij Z.W.E.W. raden zich zijne regters te laten welgevallen. Bij dien stand van zaken kan hij er des te geruster op wezen dat het met hem zacht zal afloopen. De eene kraai kipt de andere de oogen niet uit, en de tijd is voorbij dat een Dominé zes weken onder den preekstoel moest zitten wanneer zijne vrouw eenigzins ontijdig van haar eerste kind was bevallen."

— In de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* leest men de volgende annonce:

Allen, die willen weten waar de *koeyen* en *de aardappelen* ziek van zijn geworden, en welk behoedmiddel daarvoor moet aangewend worden, om een einde aan die ramp te maken, daar het de Goddelijke Voorzienigheid behaagd heeft dit middel bekend te maken, alleen aan *Johannes de Ruyter*, koopman in aardappelen, aan de Groote Kerk te 's Gravenhage, die grondig het geheim kent, en die dan ook gaarne dit geheim op wil lossen, voor ieders voordeel, voor een geringen prijs, omdat het middel veel kost, om het kwaad te keeren. Geachte Landgenooten! zegt niet langer, daar is geen raad voor. Ja, zegt *de Ruyter*, en als men van de echtheid overtuigd wil zijn, vraagt het dan aan den landbouwer *van Zanten*, onder Voerschoten, bij Leiden, die de oplossing met zijne handteekening heeft bekrachtigd, dat er niets te wenschen overbleef. Verzoeke ten spoedigste zich te begeven ten huize van *de Ruyter*, eer het te laat kan zijn.

Is de oplossing niet gegrond, dan behoeft men daarvoor niet te betalen.

INGEZONDEN STUKKEN.

EPISTEL

VAN EEN ISRAELIT, AAN DEN GROOTEN BEKEERDER DER JODEN IN NEDERLAND.

(*Vervolg en slot van onze vorige.*)

Eindelijk bevreemt het ons, dat men u gestadig tegen anderen ziet schermen, en dat gij niet liever uwe wapenen tegen u zelven keert; dat gij uwe beste krachten tegen anderen verspilt, in plaats dezelve, met meer vrucht, tegen uw eigen boezem te beproeven. Er blijft immers, door alle tijden en eeuwen, zoo veel, in uwe eigene huishouding, te verrigten over, dat u de lust wel mag vergaan, u met die uws nabuurs in te laten; zoo ziet ge dan gestadig splinters in de oogen uwer medemenschen en merkt de balken niet op die ge in de uwen hebt! Gij zijt de huisvader, die zich op een eeuwigen vrede binnen zijne muren beroemt, maar om wiens huiskrakeel geen nabuur rusten of duren kan; een stuurman die weifelt in zijn koers en die anderen berispt als ze hem niet volgen willen; even als tusschen *Scylla* en *Charybdes*, zeilt gij gestadig tusschen het *voor* en *tegen*. Hier schiet ons onwillekeurig vorst ULYSSES te binnen; ook hij zeilde tusschen deze twee rotsen en verloor er zijne manschappen; terwijl die held, na het genot van CIRCE's hooge gunsten, bij wie hij *twee* kinderen verwekte, na zijne ontmoeting met prinses NAUSICA, en nadat hij velerlei gevalletjes en historietjes had uitgekraamd, met de herinnering aan deze schoonen en met rijke giften en gaven, het eenige dat hem, van den tienjarigen trojaschen oorlog overbleef, als een vermomde bedelaar, in zijn vaderland wederkwam. (1)

Tracht eerst alle kuilen, grebben, diepten, groeven en holten, om van geene *afgronden* te gewagen, aan te vullen, die den christelijken weg bederven, en alle schuren en spleten te stoppen die hem doorsnijden; slijp alle builen, bobbels en bulten glad die hem ontsieren; ruk de doornen en distelen uit die overal 's wandelaars voet bezeeren, beslis tusschen *Rome* en *Genève* en slecht den eeuwigen strijd die beide verdeelt en verbolgen houdt; en als ge dat kolossale werk hebt verrigt, en als ge voor de komst van den Mes-

IERLAND.

Men kan zich onmogelijk aangaande Ierlands toestand bedriegen; in breede, scherpe trekken staat op zijn gelaat geschreven: Armoede en ellende. Overal ontdekt men de diepe sporen van staatkundige en godsdienstige verdrukking. Het is een schoon, maar tevens een treurig land. Aan de zijde, die het digst aan Engeland grenst, ziet men eene zoom van bloeijende welvaart en schoonheid, even als of de lucht van het naburig zuster-eiland nog die streek weldadig koesterde; maar dringt men een weinig verder door, dan verdwijnt dat uiterlijk aanzien van welvaart. Te vergeefsch zoekt het oog daar dat uitzigt op heerlijke lusthoven, welke Engelands velden opleveren, bezaaid als ze zijn met rijke pachthoeven, fraaije landgoederen, wemelend van dorpen, vol comfort en smaak, en opgeluisterd door steden met eene nijvere, gezonde bevolking. Hoe dieper men landwaarts ingaat, des te somberder wordt het uitzigt. Hier en daar verheft een eenzaam park zijne groene boomtoppen, of kronkelt een beekje door schoone weilanden, maar rondom is alles naakt en ledig, en als weggemaaid zijn alle teekenen van een weligen plantentooi en van een het leven in vrolijkheid genietend volk. Geene frissche haag, even als in Engeland, maar een treurige muur sluit hier de akkers in; geen boom of struik versiert het veld; de huizen zijn niets dan ellendige hutten, welker armoede tot een spreekwijze geworden is. En wat is daarvan de oorzaak? Dat de eigenaars hier niet even als in Engeland wonen, om hunne landgoederen in het gewaad van landelijke schoonheid te tooijen, te beschouwen, te beplanten en toe te zien, dat de aangewende kapitalen den pachter in staat stellen den grond tot zijne innerlijke waarde op te voeren en onder de bevolking de vruchten van een welbetaalden arbeid te verdeelen. Van eeuw tot eeuw is hier een stelsel van droogmaking, voorwaar niet der moerassen, maar van de geldbeurzen der landlieden, met eene onmenschelijke hardnekkigheid in beoefening gebragt, sinds eeuwenher heeft men de natie door aderlating verzwakt. Kan men verwachten, dat een man, aan wiens aderen een duizend vampyren zuigen, sterk en krachtig worden zal? En tot welk uiterste dit stelsel is gevolgd, dit getuigt de uitdrukking van troostlooze ellende, die op het land verspreid is; dit getuigen de lompen zijner bewoners en hunne armoedige hutten, (want Ierland is het land van schoone zwijnstallen en ellendige woonhuizen); dit getuigt eindelijk de algemeene onderwerping des volks, dat het ongeluk verdraagt als iets, waaraan het lang gewoon en dat onveranderlijk geworden is.

Voor ieder huis of aan iederen haard ziet men vette zwijnen liggen; maar mogen zij, die deze dieren mesten, ze ook eten? Zulk eene gedachte komt nimmer in het hoofd van een armen Ier op. De Engelsche landarbeider slagt omstreeks Kerstijd zijn varken en hangt een paar zijden spek naast zijne huisdeur op. Zoo iets ziet men nooit in Ierland. De arme Iersche landbouwer kent zelfs niet den smaak van het spek, want alle varkens worden over het Kanaal naar Engeland vervoerd. Hoenders loopen voor zijne deur maar de eijeren worden niet in zijn land gekookt; kalkoenen worden op de akkers gevoederd, maar zij vertrekken naar Engeland zoodra zij goed zijn voor het braadspit. Heerlijke kudden ossen grazen in de Iersche weilanden, maar, wanneer ze vet zijn, worden zij ook naar Engeland vervoerd; schoone koeijen vullen de weiden en stallen, maar hare melk wordt tot boter gemaakt en deze zeilt naar Engeland. Bezigtigt men het botermaken in Engeland, dan ziet men de boter bij ponden tot kleine rollen gevormd voor de consumtie van de naastbijgelegene plaats; beschouwt men daarentegen het botermaken in Ierland, dan ziet men geheele reeksen van collossale vaten, en daarin vindt ieder pond Iersche boter zijnen weg en vaart naar Engeland. Het graan golft in de Iersche vlakten – het is eene onloochenbare daadzaak – en toch leeft de massa des volks slechts van aardappelen; graan golft er, doch, naauwelijks is het gemaaid of het vindt zijnen weg naar Engeland. De grondeigenaar is naar Engeland overgestoken, en als door eene magnetische aantrekkingskracht getrokken, volgen hem alle voortbrengselen des lands. Alleen de aardappel maakt hierop eene uitzondering. Deze is het begin en het einde van den Ier. De half broeder van het graan hecht zich aan den halfbroeder van Engeland, en beide zijn onafscheidbare vrienden.

Maar, groote God! de gedachte alleen aan een altijddurend onveranderlijk aardappel maal, en niets anders, is ijselijk en onduldbaar. Eene gansche natie, – ten minste zes van de acht millioenen der bevolking – die aardappelen eet, en niets dan aardappelen, 's morgens, 's middags en 's avonds, alle dagen, jaar in jaar uit, tot dat het laatste uur slaat, dit is een denkbeeld, dat de haren doet te berge rijzen. Andere stervelingen verheugen zich ten minste eenmaal in eene afwisseling van genot; doch de Iersche landman wordt door het stiefmoederlijk Engeland met een altijddurenden aardappel gevoed. Het schaap op de heuvels zoekt verscheidenheid van voeder of het wordt ziek en sterft; maar de Iersche landman, een mensch en de broeder van den rijksten epicurist, kent slechts een schotel voor zijnen disch, en wanneer hij van honger sterft, dan verkwijnt hij omdat hem de aardappelen ontbreken.

Indien een vernuftig mensch zich nederzet om een plan te ontwerpen, hoe het aan te leggen zij om eene gansche natie in den zonderlingen toestand te brengen, dat zij alles wat de wereld goeds oplevert, voortbrengen, doch niets daarvan genieten kan; dat graan, boter, eijeren en spek, honend wegvloeijen van de lippen van den modernen Tantalus, die van dit alles in overvloed is voorzien; dat volgens eene onverbiddelijke wet dit alles het land uitga, en niets dan den aardappel achterlate, – die man ware inderdaad geniaal te noemen. En dit ongelukkig wonderwerk heeft Engeland tot stand gebragt door eenvoudige aanwending van koud staal en rijke sinecuren. En dewijl de Ieren niet altijd hebben willen verduren, wat geen menschelijk wezen verdragen zou, heeft men hen van tijd tot tijd in getal verminderd, en hoort men van jaar tot jaar de bloedwet afkondigen, welke de menschenlievende Robert-Peel de Coercion-bill gelieft te noemen. (*de Tyd.*)

sie der Joden, alle verschillende denkbeelden, alle tegenstrijdige gevoelen, alle uiteenloopende meeningen, van het 33e jaar na CHRISTUS tot den huidigen dage, van SIMON DE TOOVERAAR en APPOLONIUS *van Cappadocië*, tot RONGE en CZERSKI tot eenheid hebt gebragt, en als ge alle christelijke secten onder een kaproen hebt vereenigd, eerst dan moogt gij goedschiks anderen, tot het mede bewandelen diens wegs, en tot gemeenschap of genootschap, noodigen. Het kan slechts het gevolg eener kwalijk beredeneerde eigenliefde zijn, deze uitnoodiging vroeger te *doen* en eene verregaande dwaasheid haar vroeger *aan te nemen*. Maar de weg van het christendom is, in onze oogen, niets minder dan met rozen bestrooid; hier vertoonen zich geene beemden of lustwaranden voor onze verbeelding; wij zien eene uitgestrekte vlakte, met slagvaardige, ofschoon niet meer met spiets en speer gewapende krijgsdrommen bezet, gereed om hunne krachten tegen elkander te meten. Scharen wij ons onder de gelederen van den eenen, kiezen wij den een tot vriend, dan staat fluks de andere dreigend en hatend tegen ons over; het is dus verstandig te blijven die wij zijn en waar wij zijn. Ook de Joodsche kerk bezit hare godsdiensttwisten, en dewijl dezelve van minder omvangrijken aard dan de uwen zijn, behoeven wij, in allen gevalle, geene deelgenooten van de krakeelen der christenen te worden of met dezelve een verbond te sluiten.

Daar wij nu vroeger niet hebben verlangd, dat andere heeren met UW. Eerwaarde in een twist over godsdienst en geloofsleer zouden treden, zullen wij voor ons zelven wel degelijk trachten den strijd over beide onderwerpen te ontwijken. Wij zullen ons op geen oceaan van subtiliteiten en spitsvondigheden wagen; niet dat wij wanhopen, zonder zeeschade, eene veilige haven te bereiken, maar wij willen, om de eer der zegepraal, geene ergernis geven aan vele edeldenkende, menschlievende en aan hunne godsdienst verkleefde stad- en landgenooten, die de zuilen en de sieraden der zamenleving zijn en die, hiervan houden wij ons zedelijk overtuigd, zich, evenmin als wij, over uwe praktijken tot het bekeeren van Joden, gesticht gevoelen. Welligt zeggen wij reeds meer dan ons bestek veroorlooft. In noodelooze bijzonderheden laten wij ons niet in. Overigens zal niemand de schuld aan het christendom wijten dat gij en de uwen, om den broode, ondeugende of fanatieke joden in slechte christenen herschept; gij en de uwen zijn de bokken op welken de zonden Israëls rusten; gij en zij behoorden aan den *Azazel* der hoogste afkeuring prijs gegeven te worden, het christendom, dat noch in den geest noch in den letter, de leiddraad uwer handelingen is, heeft geene gemeene zaak met u en kan derhalve, in geen geval, voor dezelve aansprakelijk zijn. Wij zullen ons dus wachten, op eene onhandige wijze, zaken en personen te verwarren. De steller der boven reeds vermelde brochure « Redetwist van twee Israëliten over de godsdienst" schijnt de heer CAAN, redacteur van het te Parijs uitgegeven tijdschrift, *les archives des Israëlites en france*, den handschoen der polemiek te hebben toegeworpen, hij weigerde hem op te nemen; de heer CAAN ontwijkt den strijd, hij raadt ieder het geloof zijner vaderen te blijven aankleven; wij vereenigen ons met deze leer, want in iedere godsdienst kan de mensch gelukzalig, door iedere zedeleer, onverschillig welk adjectief zij draagt, kan de mensch braaf, regtschapen en deugdzaam worden. Het geloof alleen maakt geene verdienste uit; de dwazen gelooven alles, zegt SALOMO, en alles wat niet tot het heil des menschen strekt, kan geene openbaring zijn. Naar het loffelijk voorbeeld van gezegden alleszins geleerden en zaakkundigen schrijver, gaan wij JEREMIAS, NAHUM, JESAJAS, DANIEL, NEHEMIA en meer andere achtbare bijbelhelden, onverschillig of zij voor of na HOMERUS leefden, met een diep gevoel van eerbied, stilzwijgend voorbij er laten ze allen, even als alle andere nebiïm die wij *ongenoemd*, in de schrift, in legio, aantreffen, (2) in hunne waarde. In vader HERODOTUS vinden wij van geene derzelven, veel minder van ASSUERUS, PHARO en anderen, eene enkele jota opgeteekend, dat ons te zonderlinger *van dien schrijver* voorkomt, in verband met hetgeen hij met eigene oogen zegt gezien te hebben, met de berigten die hij op de plaats heeft trachten in te winnen en met den tijd waarin hij leefde, dewijl wij niet kunnen veronderstellen, dat toen reeds eene lijn zal getrokken zijn tusschen hetgeen wij heden ten dage, *gewijde* en *ongewijde geschiedenis* noemen. (3) *Wil* de steller der redetwist evenwel zijn moed koelen, dan zijn er immers werken genoeg van christen-mannen van naam, die hunne eigene godsdienst bestreden, waartegen een ABARBANEL en zijns gelijken slechts nullen vóór getallen zijn; hij voere den kampstrijd des Heere tegen dezelven, en wij wenschen hem gaarne den palm der overwinning toe! (4)

Eenige vraagpunten mogen wij ons echter niet onthouden u voor te leggen, in de hoop dat gij dezelve uwer aandacht waardig keuren en beantwoorden zult. Zij zijn de navolgende: zouden wij zelve niet blind kunnen zijn, wanneer wij wanen dat het anderen aan oogenlicht ontbreekt? Zouden wij veeltijds zelf het spoor niet bijster kunnen zijn, als wij vermeenen anderen op den doolweg te zien? Gaan wij soms zelve niet mank terwijl wij derden, die vlug ter been en rap van leden zijn, voor kreupel en verminkt houden? Wie weet! Het oude verbond heeft eenmaal den olympus op zijne grondvesten geschud en JUPITER met alle *goden* en *halve goden* weggevaagd, maar zou het de *geheele* massa der eigendommelijkheden en attributen van het veel-godendom niet in het *monotheïsmus* hebben moeten vereenigd laten? Zou het oude verbond zich niet hebben moeten vergenoegen met den stroom der toenmalige bastaardgevoelen eene andere rigting te geven, in plaats hem geheel en al op te droogen? Met betrekking tot alle deze veel-goddelijke eigendommelijkheden en attributen, verklaren wij zinnebeeld en allegorie slechts in eenen *algemeenen* zin, of in het *geheel* niet aannemelijk te zijn; *alles*, van het laagste tot het verhevenste, van *dier* tot *God*, is zinnebeeld en *niets* wezenlijkheid, of *niets* is wezenlijk en *alles* zinnebeeld, er valt hier volstrekt, en in goed verstand, aan uitzondering of middenweg te denken. Aan de tot ons overgekomene woorden van een zeker aantal der vele, aloude joodsche nebiïm, (dichters, improvisitors, barden) letterlijk *redenaren*, (5) is niemand eenig godsdienstgeloof verschuldigd. Ieder redenaar, die het tegenwoordige van het voorledene afleidt en aan de toekomst weet te huwen, is waarzegger, en zelfs zijn *bevestigde prophetiën*, in zake van godsdienst-veranderen, *verzoeking*, naar het bijbelwoord. Het oude verbond is geen verbond van *gelooven*; maar het is een wet van *handelen*, van *doen* en *laten*, die op geene bovennatuurlijke, maar op eene meer vatbare en tastbare wijze tot heil des zinnelijken aardbewoners, loon en straf voorspiegelt. Is het nu, menschelijker wijze gesproken denkbaar, dat alle zuivere en onzuivere bestanddeelen van het polytheismus, in het monotheismus des *ouden* verbonds zijn opgenomen, en dat zij *noodwendiglijk* in hetzelve *moesten* opgenomen worden, zou dan een *nieuw* verbond niet al dadelijk de strekking *moeten* hebben, om het *monotheismus* allengs van zijne onzuivere, heidensche bestanddeelen te ontdoen, en het menschdom aan de hand der geopenbaarde zedeleer, die der wijsbegeerte en wetenschappen, tot de waarachtige en zooveel mogelijk volmaakte kennis des onstoffelijken en ondeelbaren geest des heil als op te leiden, en een licht te ontsteken, dat het onstoffelijke *waarheids* middenpunt der wereld onbegrijpelijk maakt? Zou het aan de gehoopte *ontwikkeling* van het menschelijk verstand, en aan de *vooruitgangen* in licht en rede, alsmede aan de uitstekende mannen, die de Voorzienigheid zoo dikwerf als zijn *woord* op aarde zond, niet voorbehouden zijn geweest, het ware Godsrijk onder het menschdom te vestigen? Heeft er inderdaad, naar de geschiedenis te oordeelen, en in verband met het standpunt waarop wij ons bevinden, een *nieuw* verbond bestaan, dat deze roeping heeft begrepen of vervuld? En welke blijken zijn er voorhanden, dat het palestynsche en latere jodendom, en het daarvan afgescheidene en zijn eigen weg bewandelende christendom, naar een van onzuivere bestanddeelen gelouterd *monotheismus* gestreeld hebben?

---

(1) Hom. Odyssée.

(2) (Zie Kon. 1 v. 15.)

(5) Comme j'étais a Thebes et que je voulait faire ma généalogie, les prêtres de Jupiter me traiterent de la même sorte qu'ils avaient fait longtemps au paravont l'historien HÉCATÉE, qui étant a Thebes voulut faire la sienne, et montrer que sa maison se pouvait glorifier de seize Dieux. Les prêtres me firent donc entrer dans une grande salle ou ils me montrerent autant de statues de bois qu'ils ont eu de portifes, qui ressemblaient parfaitement a ceux qu'ils representaient, car chaque portife y mit la sienne étant encore vivant. Ils me montrerent de que chacun était descendu et commencerent par le dernier mort en remontant jusqu'au prémier. Ainsi lorsque HÉCATÉE faisait sa généalogie, et qu'il se vontait d'avoir seize Dieux entre les ancêtres, les prêtres lui firent voir qu'il se trompait en son compte et qu'un homme n'était pas engendré de Dieu. Ils apportaient pour raison la généalogie de ceux qui représentaient les statues; ils disaient que chaque *piromis* était engendré d'un *piromis* et le montraient en parcourant de suite ces *trois cents quarante cinq statues* etc.

HERODOTES, Liv. 2.

(4) Onder anderen, JULIAAN de afvallige, van wien wij kortheidshalve op een ander gekroond hoofd, FREDERIK DE GROOTE, springen; zie zijne voorrede op de verkorte kerkelijke geschiedenis van Fleury; DUPUIS, oorsprong der godsdiensten, VOLNY, VOLTAIRE, STRAUSS; zie ook de brieven van SAVARY over de aloude Egyptische drieeenheid en PLATO, DE ZOHAR, KABBALA etc. over de hunne.

(5) Oudtijds schijnt het propheteren eene manie en aan de orde van den dag geweest te zijn; de Mexicaansche priesters propheteerden immers de komst der Spanjaarden; *le véritable enthousiasme est celui qui se communique*, zegt DELILLE. De orakels der Heidenen hebben veeltijds de toekomst voorzegd. De nederlandsche VAN DALEN en na hem FONTENELLE hebben de voortdurendheid dezer godspraken, na 's Heilands aanzijn op aarde, geschiedkundig bewezen. De Sibille heeft gepropheteerd. Zie VIRGILIUS bucoliques, egl. 4. Eenige willen dat VIRGILIUS JESAJAS naschreef; even als HOMERUS DANIEL nageschreven heeft! het laatste was onmogelijk, het eerste met geene waarschijnlijkheid overeen te brengen. Er werd gepropheteerd bij de zwangerschap van SEMELÉ, bij die van ALCMENE; BACHUS en HERCULES waren de verlossers der aarde, de heilzonnen der volken. Men heeft de *winden* gepersonificeerd, men heeft het eveneens met de hoop gedaan.

MENGELINGEN.

In de tegenwoordige tijden raakt men van lieverlede er aan gewend om van ons heilloos gouvernement niets dan bemoeijelijking, verongelijking in zijn goed regt, en tevens snoode ondankbaarheid dagelijks te ondervinden, en is het aan de onwilligheid van ons stelselloos bestuur alleen te wijten, dat soms deze of gene nijvere burger zich tot den wanhopigen stap laat vervoeren, om door vreemde middelen de hatelijke belasting op het geslagt, zoo mogelijk, te ontduiken.

Wie denkt hier niet aan A. GOOSSEN uit Zaamslag, provincie Zeeland; dezelve werd tot 3 jaren correctionele gevangenisstraf veroordeeld; daarentegen trekt de kruidkundige heer ELIAS (ex-gouverneur van Suriname), wegens verregaand pligtverzuim, ten koste der hongerlijdende inwoners van Nederland, de aanmerkelijke jaarwedde van f 6000 (zegge zes duizend gulden) nederlandsch courant; dat klinkt als eene klok!

De advokaat N. J. W. SMALLENBERG geeft in zijn betoog over eene calange *tegen*, en veroordeeling *door* het provinciaal geregtshof van Zeeland, van voornoemden A. GOSSEN, vrij zonderlinge redenen op, waarom dan toch geene gratie voor den verongelijkte bij den Koning aangevraagd? Om deze eenvoudige, ja liever onnoozele reden namelijk: dat op dergelijk verzoek (zoo als helaas! de ongelukkige uitkomst ook nu weder geleerd heeft, durft Z.Ed G. er nog al bij te voegen, wèl te verstaan) geen gunstige uitslag te verwachten was, en het dien ook niet hebben kon, in gevallen waar reeds het hof zoo ruimschoots gebruik maakte van art. 12 van het Souverein besluit van 11. December 1813.

In deze bewering meent steller dezes drie grondstelligen aan te treffen, welke hij zal trachten door drie gegronde tegenoverstellingen ten volle te wederleggen.

1°. Hoop doet leven, en Zijne Majesteit wil zich volgaarne vergevensgezind betoonen, indien Hoogstdezelve maar behoorlijk toegelicht wordt, en wat somtijds niet als waarschijnlijk toeschijnt, behoeft nogtans op zulke losse schroeven niet onder de onmogelijkheden gerangschikt te worden, als geldende het immers de vrijheid van eenen Nederlander zoo zeer aan zijnen Koning gehecht!

2°. Het oude spreekwoord zegt: « De heler is zoo goed als de steler;" bijgevolg had de commies B. DE FONKERT wel degelijk tot eene correctionele gevangenisstraf van mingstens 5 jaren behooren te worden veroordeeld, uithoofde hij zich heeft durven vermeten den eigenaar van een pot met versche reuzel met de kolf van zijne karabijn op de handen te slaan, tot schande der geheele natie, en omdat de gezegde commies alleen de aanleidende oorzaak was, dat GOOSSEN ook geslagen heeft, en ieder burger en huisvader zal zich trachten te verdedigen.

3°. Indien men nu met een grein verstand en een christelijk gevoel overweegt, dat de meergemelde arbeider GOOSSEN, bij de tegenwoordige zwaar drukkende belastingen, voornamelijk mede op het geslagt, en bij gemis aan voldoenden arbeid, om meer dan eene reden, met zoo velen zijner natuur- en lotgenooten wel degelijk zich gedrongen gevoelde om op eene of andere wijze door eene kleine wetsovertreding een penningske uit te sparen, ten einde zijn huisgezin eenigzins van het noodige te kunnen voorzien, en waren de lasten minder verpletterend, althans voor den behoeftigen burgerman, schrijver dezes houdt er zich van overtuigd, nimmer zou de zoo zeer aan orde en wet gehechte, Nederlander zich aan sluiking schuldig maken. Dan de gegevene omstandigheden pleiten in allen deele voor den behoeftige, en het is niet te verwonderen, vroeg of spade te moeten hooren dat ongeregeldheden van meer ernstigen aard gepleegd worden; want het natuurregt verheft hier zijne stem, ieder mensch, zelfs de armoedige, verlangt in zijne schamele hut, nu en dan, zijn karigen disch met vleesch te zien prijken; ja, het is schreijend voor God, terwijl er wezenlijk hongersnood op zoo vele plaatsen bestaat, vergasten de meesten leden der Tweede Kamer zich op truffels en morillen met den noodigen champagne, hetwelk Hun Edel Mogenden, uit bijzondere gunst, door deze of genen minister *gratis* toegediend wordt! F. W. G. LINCK.

(*de Burger.*)

Eene zeer medelijdende vrouw in Pesth liet zwavelaether halen, en gaf hare keukenmeid bevel, de kippen voor hunnen dood er van te laten inademen, omdat zij het geschreeuw dier arme onschuldige wezens niet kon verdragen.

ADVERTENTIEN.

ZEETIJDINGEN.

VLISSINGEN, den 12. Junij. Sedert den 10. dezer zijn alhier ter reede gekomen.

Voor Antwerpen bestemd:

Julie en Caroline, G. Lorentzig, Tonsberg, hout; Johanna, F. C. Lange, Koningsbergen, Brien Rover, J. Ellis, Limerich, beide tarwe; National, C. Sikkes, Rio-Janeiro, stukgoed; la Sophie, T. Dubort, Havre de-Grace, rijst; Charlotte, R. Muijs, Liverpool, zout; Diligentia, J. Ruijl, Alexandrie, mais; the William, H. Torgen, Bordeaux, wijn; de Phoenix, G. Kuiper, Liverpool, klipzout; Ida, J. Jorgens, Monte-Video, huiden, Swift, W. Neill, Wordford, graan; Æolus, J. Hansen, Bergen, stokvisch; Persina, H. Keins, Newry, graan; Ingenero, P. Peek, Limerick, tarwe.

Voor Gend bestemd:

Palmyre, J. Waldock, Liverpool, klipzout.

Van Antwerpen zijn de Schelde afgekomen en van deze reede naar zee gezeild.

President, J. Moller, stukgoed, St. Domingo; l'Exemple, P. Griffon, zink, Rouaan, Philomene, J. Gerberding, stukgoed, Gibralter.

Stads-Poorten.

Opening des morgens ten 3 ure.
Sluiting des avonds 9 «

Finale sluiting. De Waterpoorten ten 9 ure en de Rammekens- en Duinpoort ten 10 ure.

TE VLISSINGEN, BIJ A. W. [illegible]